

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА

**тақырыбы: «ASAR» қарт адамдардың күндізгі келу орталығына
мәдени-сауықтыру бағдарламасын ұйымдастыру» әлеуметтік
жобасы**

«5B090500 – Әлеуметтік жұмыс» мамандығы

Орындағандар: IV курс студенттері

Елемес Д.Д

Қыздарбек Д.Е

Нәрік А.Т

**Ғылыми жетекші: PhD докторы,
аға оқытушы Беймишева А.С**

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ

1. ҚАРТ АДАМДАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ

1.1. Қарт адамдардың қазіргі қоғамдағы әлеуметтік жағдайы

1.2. Қарт адамдарда болатын ауру түрлері. Альцгеймер ауруы.

2. «ASAR» ОРТАЛЫҒЫНЫҢ МҮМКІНДІКТЕРІН ЗЕРТТЕУ

2.1. Қарт адамдардың күндізгі келу орталығының шетелдік тәжірибесі

2.2. «ASAR» орталығының ішкі құрылымы мен мүмкіндіктерін зерттеу

3. «ASAR» ОРТАЛЫҒЫНА МӘДЕНИ-САУЫҚТЫРУ БАҒДАРЛАМА ТҮРЛЕРІ

3.1. Орталыққа арналған 14 күндік бағдарлама

3.2. Сауықтыру, шынықтыру кешендері

3.3. Балабақша + «ASAR»

ҚОРЫТЫНДЫ

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

ҚОСЫМШАЛАР

Әлеуметтік жобаның мақсаты:

Қоғамдағы қарт адамдардың әлеуметтік қорғалуын теориялық жағынан негіздей отырып, қазіргі жағдайда орын алған мәселелерге талдау жасау арқылы «ASAR» қарт адамдардың күндізгі келу орталығына арналған мәдени-сауықтыру шараларын ұйымдастырудың бағдарлама түрлерін әзірлеу.

Мақсатқа жету жолында орындалған міндеттер:

1

қарт адамдарда өткір әлеуметтік сипатта кездесетін ауруларды және олардың ерекшеліктерін айқындау

2

орталық үшін мәдени-сауықтыру бағдарламасын әзірлеу

3

денсаулықты жақсартатын жаттығу құралдарының түрлерін анықтау

4

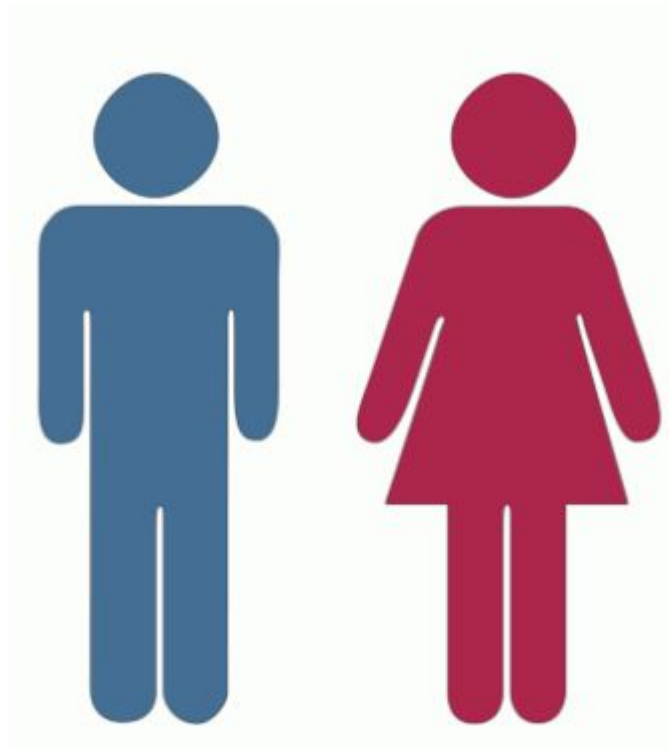
қарт адамдар мен мектеп жасына дейінгі балалардың бірге келу үлгісін әзірлеу

**ҚАРТ АДАМДАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК
ҚОРҒАУ
ҚАРТ АДАМДАРДЫҢ ҚАЗІРГІ
ҚОҒАМДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК
ЖАҒДАЙЫ**

Қарттық – бұл адамның организмі қабілетін жоғалтқаннан, дүниеден өткенге дейінгі кезең. Қарттық денсаулықтың нашарлауымен, ақыл-ой қабілетінің төмендеуімен және организм қызметінің тоқталуымен байқалады. Жұмыс жасайтын адамдар өмірдің бұл сатысында жұмысын тоқтатып, зейнеткерлікке кетуге құқылы.

Еліміздегі зейнеткерлік жасы, зейнетақы төлемдерін алу «ҚР-да зейнетақымен камсыздандыру туралы» заңымен реттеледі. Еліміздің азаматтарына осы Заңда белгіленген жағдайлар басталған кезде мемлекеттік базалық төлемін және зейнетақы төлемдерін алу құқығына кепілдік береді. Зейнеткерлік жасқа толған кезде еңбек сіңірген жылдары үшін 1998 жылғы 1 қаңтарға дейін тағайындалған жасына байланысты зейнетақы төлемдерін қайта тағайындату құқығы беріледі.

Қазақстанда зейнетке шығу жасы

Ерлерде – 63 жас

Әйелдерде – 58 жас

Әйелдерге жасына байланысты зейнетақы төлемдерін тағайындау 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап әр жылға 0,5 жас қосылып, 2027 жылы 63 жасқа толғанда жүргізіледі.

ҚР ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ

Зейнетақы төлемдерінің көзі -
мемлекеттік бюджет

ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ

Зейнетақы төлемдерінің көзі -
Азаматтардың БЖЗҚ-дағы
жинақтары+Инвестициялық кіріс

1-ДЕҢГЕЙ

Базалық зейнетақы+Еңбек
зейнетақысы (еңбек өтіліне
байланысты)

2-ДЕҢГЕЙ

- 1) міндетті зейнетақы жарналары -
10%
- 2) міндетті кәсіби зейнетақы
жарналары - 5 %

3-ДЕҢГЕЙ

Ерікті зейнетақы жарналары

1

- Қарт адамдардың тіршілік әрекеттерінің шектелуі

2

- Қарт адамдардың белсенді тіршілік әрекетінен ажырауы және айналадағы адамдармен қарым-қатынаста мінезінің өзгеруі

3

- Қарт адамдардың қоғамдағы әлеуметтік дәрежесінің бірден төмендеуі

4

- Өте көп бос уақытының болуы және бос уақытын өткізу сапасы

Әлеуметтік көмек

*Шұғыл
әлеуметтік көмек*

*Атаулы
әлеуметтік көмек*

*Бригадалық
әлеуметтік көмек*

							мың адам	
	2012 ж	2013 ж	2014 ж	2015 ж	2016 ж	2016-2017	%	
Барлық халық	1449,8	1475,4	1507,5	1642,3	1703,5	253,7	17,4	
50 және 85-тен жоғары	314,6	324	333,6	365,1	377,5	62,9	19,9	
50-54	84,7	87,6	88,8	96,1	95,2	10,5	12,3	
55-59	66,2	67,8	71	78,6	84	17,8	26,8	
60-64	55,8	57	58,2	63,5	64,5	8,7	15,5	
65-69	27,5	31,1	36,6	45,3	51,8	24,3	88,3	
70-74	37,3	34,4	30,2	27,6	25	-12,3	-32,9	
75-79	20,4	22,9	26,1	30,1	32	11,6	56,8	
80-84	14,1	14	12,8	13,1	13,5	-0,6	-4,2	
85 және одан жоғары	8,6	9,2	9,9	10,8	11,5	2,9	33,7	

Алматы қаласы халқын жас топтары
бойынша бөлу

мың адам

Жасы, жыл	Барлығы	Ерлер	Әйелдер
Барлығы:	377,5	149	228,5
Оның ішінде:			
50-54	95,2	42,1	53,1
55-59	84	35,7	48,3
60-64	64,5	25,5	39
65-69	51,8	19,1	32,7
70-74	25	9	16
75-79	32	10,4	21,6
80-84	13,5	4	9,5
85 және одан жоғары	11,5	3,2	8,3

2016 жылғы алматы халқын жынысы және жасы
бойынша бөлу

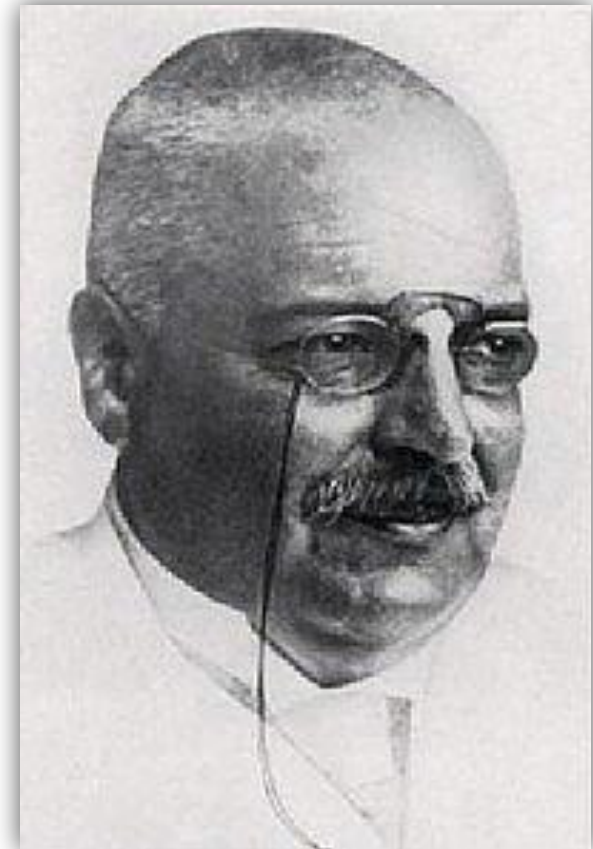
Қарт адамдарда болатын ауру түрлері. Альцгеймер ауруы

Адам организмінің солу процесі 40 жастан кейін белсенді болады, алайда қазіргі уақытта 20-30 жастағы адамдар да әр түрлі кеселдерге, өз жасынан кәрі көрінуге бейім болып келеді. Бұл экологияның ластануымен, азық-түлік сапасының төмен болуымен, жаман әдеттермен, жүріс-тұрысы аз өмір салтымен байланысты.

Қарт адамдарда Альцгеймер ауруы туралы ең бірінші 1906 жылы неміс психиатрі Алиос Альцгеймер сипаттады. Ауру белгілері 56 жастағы әйел адамнан көрінген. Сол кезде бастап Альцгеймер ауруы туралы зерттеліп келеді, бірақ емдеу жолдары әлі айқын емес. Бұл дерт бас ми қабығын зақымдайды.

Альцгеймер ауруы қарт адамдар арасында деменцияның өте кең тараған түрі, яғни бас ми қабықтарының қайта түзілуімен байланысты емделмейтін ауру. Жүйке жүйесі жасушалары зақымдануынан импульстің берілуі қиындайды. Осыған байланысты есте сақтау қабілеті бұзылып, қарапайым әдет-дағдыларды ұмыта бастайды.

«ASAR» ОРТАЛЫҒЫНЫҢ МҮМКІНДІКТЕРІН ЗЕРТТЕУ

**Қарт адамдардың күндізгі келу
орталығының шетелдік тәжірибесі**

Қарттар үйі		Қарттарға арналған күндізгі келу орталығы	
<u>Әлсіз жақтары:</u>	<u>Мүмкіндіктері:</u>	<u>Әлсіз жақтары:</u>	<u>Мүмкіндіктері:</u>
<ul style="list-style-type: none"> - зейнетақы жүйесі толығымен тұрған жеріне жұмсалады; - отбасы жылуды мүлдем сезінбейді; - отбасымен қарым-қатынас жоғалады; - ата-ана өзін қажетсіз сезінеді. 	<ul style="list-style-type: none"> - тастанды ата-аналар саны азаяды; - альцгеймер ауруына шалдыққан қарттар саны азаяды. 	<ul style="list-style-type: none"> - кейбірқарттар өзін тастанды сезінеді; - қарттар үйімен шатастырады; - өзімен жастылар арасында сөзге келіспей қалу; 	<ul style="list-style-type: none"> - әр мемлекеттің түпкірінде осындай ұйым ашылу мүмкіндігі; - қарттар үйі азаяды.
<u>Күшті Жақтары:</u>	<u>Қауіп қатер:</u>	<u>Күшті Жақтары:</u>	<u>Қауіп қатер:</u>
<ul style="list-style-type: none"> + қарттар 24 сағат бойы бақыланып отырады; + сағат бойы медициналық қарауда отырады; + достар саны көбейеді; + күнделікті киетін киімі жуылып, үтіктеліп тұрады. 	<ul style="list-style-type: none"> - қарттар үйінің саны көбеюі. 	<ul style="list-style-type: none"> + отбасы мен қарым-қатынас жоғалмайды; + қарттардың өмірі сапалы әрі пайдалы өтеді; + қоғамға қажеттілігін сезінеді; + балалары ата-анасын сенімді жерге қалдыра алады; + медициналық бақылауда болады. 	<ul style="list-style-type: none"> - ата-ана өзін қажетсіз сезінуі мүмкін; - біздің менталитет дұрыс қабылдамауы.

Қарттар үйі мен қарт адамдардың күндізгі келу орталықтарын SWOT-талдау

Мәскеу қаласындағы күндізгі келу бөлімі – қарт адамдар мен мүгедектерге арналған жартылай стационарлық мекеме сияқты жұмыс жасайды. Жұмыс күндері аптасына 4 рет таңғы сағат 9:00-ден кешкі сағат 17:30-ға дейін қызмет көрсетеді. Орталыққа келушілерді 2 мезгіл тағаммен қамтамасыз етеді. Таңғы астан кейін мәдени-бұқаралық іс-шаралар, экскурсиялар жүргізіледі. Түстен кейін әуен тыңдау және қызықты адамдармен кездесу уақыты. Ұйымда психолог, әлеуметтік қызметкер, педагог, тренерлер 55 жастан әйелдерге, 60 жастан асқан ерлерге, қозғалуға белсенді, өз-өзіне қызмет көрсете алатын мүгедектерге қызмет көрсете алады.

Колумбия округі, Вашингтон қаласындағы балалар мен қарттарға арналған балабақша – мектеп жасындағы балалар мен қариялар келуіне арналған. Бұл балабақшада 400-дей қарттармен Халықаралық оқыту орталығының 10-нан астам балалары бар. Балалар аптасына 5 күн келіп, өлең айтып, би билеп, тамақ жасап, қолөнермен айналысып, өмірде болған оқиға туралы пікір алмасады. Бұл орталықты ашуға Эванна Бригсаның Америкадағы қартаюды суреттейтін «Осы шақ (Present Perfect)» документальді фильмі себепші болды. Бұл фильмде қарттар үйіндегі балалардың болуы қарттарға жақсы әсер ететіні бейнеленген. Балалар бөлмеге кірген сайын қарттардың жүздері күлімдеп, өмір сүруге құлшыныстары артады. Қарттарды жалықтыратын біртекті өміріне өзгеріс енгізу үшін әр түрлі үй жануарларымен қызықты уақыт өткізіледі.

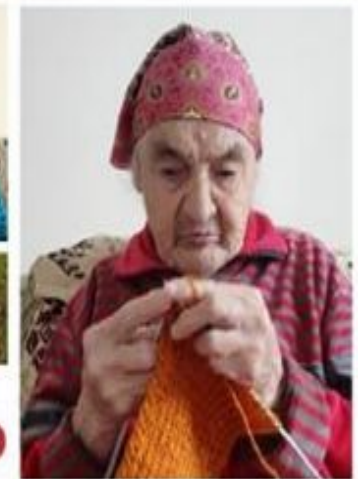

АҚШ-тың Флорида штатындағы Халландейл қалашығында орналасқан «Сапалы өмір салтына» арналған ұйым. Ұйым 2016 жылдың наурыз айында, ағылшын, испан және орыс тілді азаматтарға арнап ашылды. Бір топ 65-80 жастағы 20 адамға арналған, соның ішінде зейнетке шыққан ерлі-зайыптыларда бар. 6-суретте көрсетілгендей, денсаулыққа және ой өрісін дамытуға арналған жаттығулар белсенді түрде жасалады. Орталықта келушілерді микроавтобуспен әкеліп, қайта апару және екі мезгіл тамақтандыру қарастырылған. Ұйымның 4 клиентіне ай сайын келу ақысы мемлекет тарапынан төленіп отырады.

«ASAR» орталығының ішкі құрылымы мен мүмкіндіктерін зерттеу

+7 701 77 11 543

ЧТОБЫ СТАРОСТЬ
БЫЛА В РАДОСТЬ!

Орталық қарттар үйіне жатады ма?

- Бұл орталық қарттар үйіне жатпайды. Себебі, орталықта қарт адамдар тек күндізгі уақытын өткізеді, ал кешке үйлеріне қайтады. «Біз көптеген отбасыларды, біздің көмегімізге жүгіну арқылы туған ата-анасынан бас тартпауға көмектесеміз. Сонымен қатар, отбасында қарт адамдарды күту дәстүрін сақтай отырып, өз қызметімізді көрсетеміз» дейді, орталық басшысы.

Орталыққа кімдер келе алады? Қойылатын шектеулер бар ма?

- Орталық – біреудің көмегінсіз ұзақ уақытқа үйде қала алмайтын қарт адамдарға арналған. Сонымен қатар, бос уақытын үйде жалғаз өткізгісі келмейтін қарт адамдар, қарт ата-анасының қауіпсіз жерде болғанын қалайтын туыстары орталық қызметіне жүгіне алады.

«ASAR» орталығының медициналық орталықтан ерекшелігі?

- Медициналық орталық болып табылмайды. Медициналық тексеру, диагноз қою сияқты жұмыстар жүргізілмейді. Бірақ та, дәрігердің ұсыныстарын орындауға көмектеседі. Мысалы, уақытылы дәрісін қабылдау, көңіл-күйін көтеру және т.б.

«ASAR» орталығының негізгі мақсаттары

Ұйымдастырылған бос уақыт: орталық кітапханамен, үстел ойындарымен, журналдармен және т.б. жабдықталған. Сонымен қатар, мерекелік шаралар өткізіліп, қарт адамдарға қызықты жерлерге серуендеу жүргізіледі

Күнделікті режимнің ауысып отыруы, қарт адамдардың көңіл-күйін көтеруге және күнделікті бірізділікті жоюға көмектеседі

Орталық келушілеріне өзі қатарлы адамдармен қарым-қатынас жасауға ыңғайлы

Қарт адам күні бойы қауіпсіз жерде, қызметкерлер күтімінде болады

Қарт адамдары бар отбасыға көмектесу

***Краудфандинг
дегеніміз не?***

- Халықтар арасандағы қаржылай көмек (крауд- топ, фандинг- қаржыландыру) - ұжым арасындағы серіктестік, яғни адамның өз еркімен қаражаттарын біріктіру.

***Краудфандингтің
негізгі мақсаты:***

- табиғи апаттардан зақым алғандарға көмектесу;
- саяси серіктестіктерге көмек көрсету;
- шағын кәсіпкерлікпен жеке бизнеске көмек көрсету т.б

Краудфандингтан жиналған қаражат

Краудфандингтің негізгі
мақсаты

655 000 теңге жинау

Жиналған қаражат

657 000 теңге

Краудфандингке

қатысушылар саны – 29 адам

Орталықты ашуға жұмсалған 1 реттік шығын

Керекті құрал-жабдықтар	Көлемі:
Жиһаз	150 000тг
Ноутбук	150 000 тг
Құралдар	100 000 тг
Бейне бақылау	300 000 тг
Есік алаңы	200 000 тг
Салық	100 000 тг
Барлығы:	1 000 000 тг

Ай сайынғы шығын

1.	Жалға алу, коммуналдық төлемдер	180000 тг
2.	Еңбекақы қоры	180000 тг
3.	Ас өнімдері, тұрмыстық заттар	60000 тг
4.	Басқа да шығындар (бензин, такси және т.б.)	50000 тг
Барлығы:		470000 тг

Орталықтың таза пайдасы

			теңге
Кіріс	ШЫҒЫС	Таза пайда	
560 000	470 000	90 000	

«ASAR» ОРТАЛЫҒЫНА МӘДЕНИ- САУЫҚТЫРУ БАҒДАРЛАМА ТҮРЛЕРІ

3.1 Орталыққа арналған 14 күндік бағдарлама

«ASAR» орталығына Альцгеймер ауруын зерттеу орталығының мамандарының ұсынысы бойынша 14 күнге арналған күн тәртібі дайындалды. Ол қарт адамдардың таңдауы арқылы жасалып, тәжірибеде жүзеге асты. Қарттарға сауалнама жүргізу арқылы мына жаттығуларға өзгерістер енгізілді.

көңіл аударуға арналған жаттығулар

денсаулықты жақсартуға арналған арнайы жаттығулар

13.00-15.00 аралығындағы жаттығу,
консультация және сән салоны
қызметтері

демалу уақыты

моторикалық жаттығулар
арасындағы пазлдар, және
кроссвордтар

логиканы дамытуға арналған жаттығулар

күн сайынғы салон қызметтері және
Альцгеймер ауруын зерттеу
орталығының консультациясы

1 ай сайын көрсетіледі

Бағдарламаның басты назарында егде адамдардағы Альцгеймер ауруының дамуын тежеу болды. Жаңа бағдарламаны жүзеге асыру үшін, әр күнге әр түрлі ойын, жаттығулар жасалды. Жасалатын әрбір жаттығу егде жастағы адамдардың денсаулығының физикалық жағын жақсарту, ойлау қабілеттерін дамыту, көңіл-күйін көтеру үшін арнайы тағайындалды.

Орталықтағы бағдарламаның түрлері:

1. *АҚШ нейробиологы Лоуренц Катцтың нейробика жүйесі*
2. *Гимнастика*
3. *Тек бір сезім мүшесін қолдану арқылы жұмыс жасау.*
4. *Шифрлау*
5. *Алфавит әріптерін ретімен айтып, әр әріпке сөз ойлау*
6. *Шығармашылық жаттығу*
7. *«Сағат салу» жаттығуы*
8. *Көңіл аударуға арналған жаттығу. Филворд*
9. *Дженга*
10. *Шульте кестесі*
11. *Жұмбақ жасыру*
12. *Есте сақтау аппаратын дамыту.*
13. *Тарихтағы тұлғалар*
14. *«Шаңғы» құрылғысымен жаттығу*

Жаңа бағдарламаға қажетті құрал-жабдықтарға кететін шығындар

№	Атауы	Бағасы (тг)	Саны(дана)	Барлығы (тг)
1.	Қалам «MAXRITER»	80	4	320
2.	Өшіргіш	50	1	50
3.	Алфавит әріптер	270	1	270
4.	Үнтаспа	3000	1	3000
5.	Диск	500	1	500
6.	Дженга	7800	1	7800
7.	Кітап	500	1	500
Барлығы				12440

Бір реттік қолданысқа арналған тауарлар

№	Атауы	Бағасы (тг)	Саны (дана)	Барлығы (тг)
1.	Қағаз	3	16	48
2.	Қағазға шығару	10	20	200
Барлығы				248

Сауықтыру, шынықтыру кешендері

Әлеуметтік жобаның негізгі мақсаты егде жастағы адамдардың жағдайын бақылау, денсаулығын жақсарту, күндерін қызықты әрі пайдалы өткізуге арналған іс-шаралар бағдарламаларын әзірлеу. Осы мақсатты орындау барысында әр түрлі жаттығу кешендерін пайдаланған жөн. Денсаулықты нығайту үшін, әрдайым салауатты өмір сүру салтын ұстанып, физикалық жаттығулармен айналысу керектігі ертеден белгілі. Олардың физикалық формаларын сақтап тұрудың бірден-бір жолы әрдайым шынығып тұру. Қарттық кезде омыртқа жотасы, аяқ-қол буындары, бел аурулары көп байқалады. Бұл аурулар қозғалыстың аздығынан, арқаны тік ұстамағаннан, жас кезде денсаулыққа айтарлықтай көңіл бөлмегендіктен пайда болады. Жасы келген адамдарға пайдалы жаттығу құрылғылары тандап алынды. Олар: «Шаңғы», «Веложаттығу» және «Жүгіретін жол»

«Шаңғы»

«Веложаттығу»

«Жүгіретін жол»

Спорттық кешендерді қолданудағы адам ағзасына тигізетін пайдасы

Орталыққа берілген «шаңғы» жаттығу құрылғысы

БАЛАБАҚША + «ASAR»

«ASAR» орталығына арналған ұтымды идеяның бірі қарттарды күндізгі келу орталығы мен балабақшаны біріктіру. Қарттар мен балалардың бір орталықта болуы, қарттардың біркелкі өмірлеріне өзгерістер енгізіп, балаларға жауапкершілікті болуды үйретеді. Бұл әлеуметтік саладағы инновациялық жобаның алғашқыларының бірі.

Осы жоба АҚШ-тың Сиэтл қаласындағы қарттар үйі мен балалар үйінің бір орталықта біріктірілуінен алынды. Бұл орталық 2009 жылы Сиэтл қаласында болған су тасқынынан соң ашылды. Тасқынның зардабынан үй-жайсыз қалған балаларды қарттар үйіне орналастырғаннан кейін, ондағы қарияларға балалармен қарым-қатынас жақсы әсер ететіні байқалған. Осы идеяны жүзеге асыру үшін Сиэтл қаласының тұрғындарынан сауалнама жүргізілді. Қала тұрғындарының келісімімен осындай орталық ашылды.

Бір реттік шығын

		теңге
№	Керекті құралдар	Бағасы
1.	Ойыншықтар	40000
2.	Төсек орындары	120000
3.	Орындықтар	85000
4.	Ыдыс-аяқ	45000
5.	Жөндеу жұмыстары	150000
6.	Оқыту құралдары	110000
7.	Ойын алаңы	80000
8.	Жаттығу құралдары	50000
9.	Техникалық аппараттар	30000
Барлығы		710000

Орталық жұмысшыларының 1 айлық еңбекақысы

			теңге
Жұмысшылар	саны	Жалақы	Барлығы
Тәрбиеші	1	75000	75000
Күтуші	2	50000	100000
Аспаз	1	75000	75000
Жүргізуші, дала сыпырушы	1	50000	50000
Барлығы			300000

Ай сайынғы шығындар

		теңге
Атауы	Құны	
Коммуналдық шығындар	50 000	
Жалға алу	130 000	
Тамақ	60 000	
Қосымша шығындар	50 000	
Еңбекақы қоры	300 000	
Барлығы	590 000	

Назарларыңызға
рахмет!